

2021Z11688

Vragen van de leden **Teunissen** en **Van Raan** (beiden PvdD) aan de Minister van Buitenlandse Zaken en de Staatssecretaris van Financiën over *de exportkredietverzekering voor het omstreden gasproject in Mozambique* (ingezonden 24 juni 2021).

Vraag 1

Herinnert u zich uw antwoorden op de vragen van het lid van Raan en Teunissen¹ over de exportkredietverzekering voor het omstreden gasproject in Mozambique?

Vraag 2

Klopt het dat de situatie in Mozambique geen plotselinge gebeurtenis was, maar een escalatie als gevolg van voortslepend geweld en schendingen van mensenrechten? Zo ja, hoe rijmt u dit met uw antwoord dat er ten tijde van de afgifte van de polis nog geen sprake zou zijn geweest van een ernstige veiligheidssituatie?

Vraag 3

Hoe kan het dat in de analyse van het geweldsrisico die is uitgevoerd door Atradius DSB de gewelddadige situatie die zich al jaren afspeelt in Mozambique onvoldoende is meegewogen?

Vraag 4

Hoe beoordeelt u de risicoanalyse door Atradius DSB? Bent u het ermee eens dat, gezien de korte tijd tussen de force majeure en de afgifte van de polis, de risicobeoordeling zwak is gebleken? Zo niet, kunt u uitleggen hoe het kan dat er een exportkredietverzekering (ekv) is afgegeven voor een project dat binnen enkele weken al niet meer aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een ekv kon voldoen?

Vraag 5

Sluit u uit dat, gezien de korte tijd tussen de force majeure en de afgifte van de polis, er roekeloos gehandeld kan zijn door Atradius DSB door geweldssignalen niet voldoende mee te wegen in de risicoanalyse?

¹ Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 2469

Vraag 6

Kunt u tot in detail toelichten wanneer een verzekerde «in gebreke» is? Is dit volgens u toepasbaar op de betreffende polissen in relatie tot het Mozambique LNG project?

Vraag 7

Werd het geweldsrisico naar uw oordeel voldoende naar voren gebracht in de analyses van het projectconsortium die zijn geconsulteerd voor de beoordeling op maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo)? In hoeverre zijn deze analyses meegewogen in het besluit om de polis te verstrekken?

Vraag 8

Is het achterhouden van informatie over de dreiging van een geweldsescalatie grond voor het intrekken van een polis? Waarom is dit volgens u wel of niet toepasbaar in dit geval?

Vraag 9

Bent u van mening dat u in deze casus gehoor hebt gegeven aan de aangenomen motie Alkaya en Van Raan² over geen exportkredietverzekeringen verstrekken bij risico's op mensenrechtenschendingen of milieuschade? Kunt u uw antwoord toelichten?

Vraag 10

Kunt u aangeven aan welke voorwaarden moest worden voldaan voordat u in dit geval de dekkingstoezeggingen omzette in de verstrekte exportkredietverzekeringopolissen? Kunt u uiteenzetten waarom u in de fase tussen juli 2020 en maart 2021, toen het geweld in de regio escaleerde, niet hebt besloten dat er sprake was van een uitzonderlijke situatie? Kunt u toelichten waarom u toen niet hebt besloten de polis niet af te geven?

Vraag 11

Waren er op 25 en 26 maart 2021 nog mogelijkheden om de polisafgifte te stoppen, of op zijn minst te vertragen, zodat geverifieerd kon worden wat de situatie op de grond was en of alle voorwaarden voor de ekv nog wel van kracht waren? Kunt u toelichten waarom de ekv op deze datum absoluut moest worden toegezegd? Waren er nog andere mogelijkheden?

Vraag 12

Waarom heeft u niet preventief opgetreden door de polis niet af te geven, terwijl er voldoende indicatie was van instabiliteit op de grond, onder andere door een geweldsuitbarsting in Palma slechts een dag voor het afgeven van de polis?

Vraag 13

Als mensenrechtenschendingen in de regio en door het project zelf – aanslagen, het onthoofden en executeren van burgers, meer dan een half miljoen vluchtelingen, seksueel misbruik, honger, armoede en ecocide – geen redenen zijn om een verzekeringsaanvraag af te wijzen, wat is volgens u dan wel een gegronde reden?

Vraag 14

Bent u bekend met de recente schokkende documentaire van de New York Times³ welke getuigenverslagen rond de aanval op Palma bevat en weergeeft hoe de Mozambikaanse regering de lokale bevolking geslachttofferd heeft en dit toedekt om bedrijfsbelangen en investeringen veilig te stellen?

Vraag 15

Hoe verklaart u uw aanname dat het gasproject niet heeft bijgedragen aan het ontstaan en voortduren van het geweld, terwijl er al jaren sprake is van landonteigening en gebrekkige compensatie rondom het gasproject en u in

² Kamerstuk 26 485, nr.267

³ <https://www.nytimes.com/video/world/africa/100000007760967/mozambique-attack.html>

uw beantwoording toegeeft dat het geweld mede is ontstaan door onvrede van de lokale bevolking over het meeprofiteren van de gasbaten?

Vraag 16

In hoeverre reflecteren de *Common Approaches* van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en de *Performance Standards* van de International Finance Corporation (IFC) de afspraken die de Nederlandse overheid heeft gemaakt in het Klimaatakkoord van Parijs, en specifiek het doel om financiële stromen compatibel te maken met de transitie naar koolstofarme en klimaatweerbare ontwikkeling (artikel 2.1.c.)?

Vraag 17

Bent u bekend met rapporten die laten zien dat vervanging van kolen en olie door gas onvoldoende is om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 °C? Hoe rijmt u uw uitspraak dat het project niet schadelijk zou zijn voor het klimaat met deze breed aanvaarde conclusie?

Vraag 18

Sluit u uit dat het gasproject kan leiden tot ernstige en onherstelbare schade aan het milieu?

Vraag 19

Deelt u, in het licht van het recent verschenen Net Zero-rapport van de International Energy Agency (IEA), de mening dat nieuwe gasprojecten in Mozambique ongewenst zijn, en dat om die reden het opschorten van het project van Total beter kan worden omgezet in een definitief afstel? Bent u bereid om een dergelijk scenario actief te steunen?

Vraag 20

Bent u van mening dat deze ekv, die ten goede komt van het gasproject in Mozambique, een goede manier is om zo snel mogelijk zo veel mogelijk te doen om de uitstoot van broeikasgassen wereldwijd terug te dringen, overeenkomstig de beste beschikbare wetenschappelijke kennis (Artikel 4.1 Klimaatakkoord van Parijs)? Waarom wel of niet?

Vraag 21

Bent u het eens met de stelling dat Nederland via haar bijdrage aan het project door middel van de ekv duurzame energieontwikkeling in Mozambique belemmert?

Vraag 22

Op welke manier is dit te verenigen met de verplichtingen, voortkomende uit het Klimaatakkoord van Parijs, die ontwikkelde landen hebben ter ondersteuning van ontwikkelingslanden bij zowel klimaatmitigatie als -adaptatie?

Vraag 23

Kunt u toelichten of er, voor het project weer verder kan, naast een nieuwe veiligheidsanalyse ook een nieuwe mensenrechtenanalyse en milieuanalyse worden gedaan? Zo nee, waarom niet? Zo ja, waarom blijft dan ondertussen wel de oude polis geldig? Betekent een nieuwe veiligheidsanalyse feitelijk niet dat in de nieuwe omstandigheden een volledig nieuwe due diligence van het project, inclusief alle IMVO-aspecten noodzakelijk is? Bent u bereid een mensenrechten- en milieuanalyse te laten uitvoeren?

Vraag 24

Kan de nieuwe veiligheidsanalyse en/of nieuwe mensenrechtenanalyse en milieuanalyse ook leiden tot het besluit de polis in te trekken?

Vraag 25

Welke lessen worden er uit deze situatie getrokken? Hoe gaat u ervoor zorgen dat analyses van geweldsrisico's voortaan wel gedegen uitgevoerd worden?

Vraag 26

Welke stappen neemt u om de gevolgen van het stilleggen van het project door Total voor lokale bedrijven en hun medewerkers in Mozambique op te vangen?